

2. GAIA

BERO EROAPENAREN EKUAZIOA

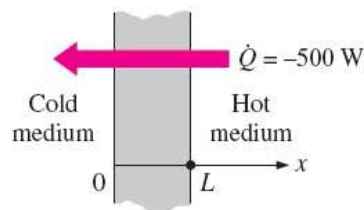
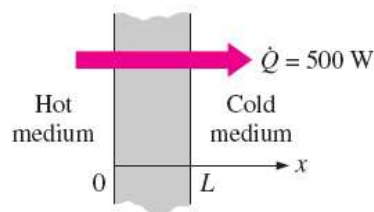
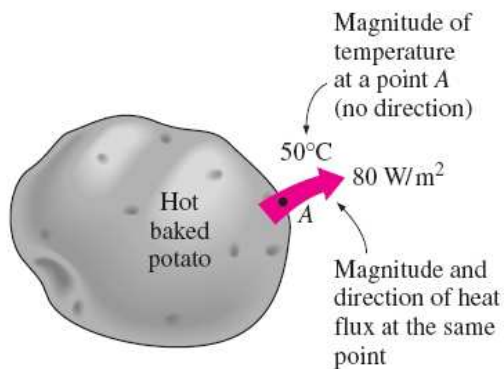
2.0 - HELBURUAK

2/28

- Bero-transferentziaren **multidimentsionaltasuna** eta denborarekiko menpekotasuna ulertu, eta orobat zer balditzen pean trata daitezkeen bero-transferentziaren problemak dimentsio bakarrekoak balira bezala.
- **Bero-eroapenaren ekuazio diferentzialak** zenbait koordinatu-sistematan lortu, eta dimentsio bakarreko kasu geldikorretarako sinplifikatu.
- Gainazalen baldintza termikoak identifikatu, eta matematikoki adierazi, **mugalde (edo inguruko) baldintza eta hasierako baldintza** gisa.
- Dimentsio bakarreko bero-eroapenaren problemak ebatzi, eta ingurune bateko **temperatura-banaketa** eta **bero-fluxua** kalkulatu.
- **Beroa sorrera** duten solidoetako dimentsio bakarreko bero-eroapena aztertu.

TENPERATURA ETA BERO TRANSFERENTZIA

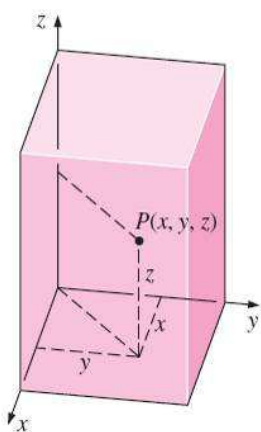
- Eskalar magnitudea vs. Bektorial magnitudea

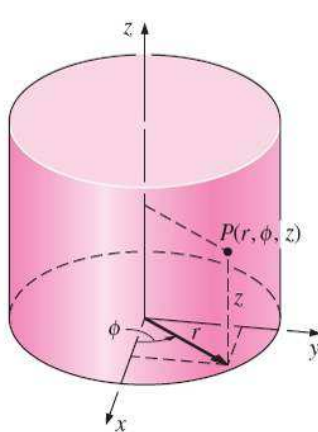
BERO FLUXUAREN NORANTZA

TENPERATUREN BANAKETA

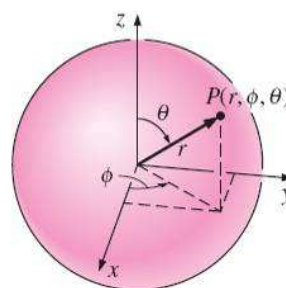
Koordenatu-sistema → angeluzuzenak, zilindrikoak, esferikoak.

$$T = T(x, y, z, t)$$

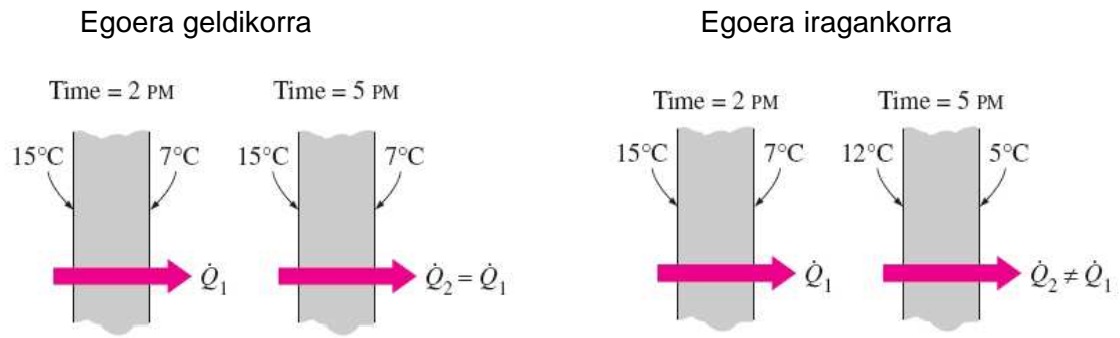
$$T = T(r, \phi, z, t)$$

$$T = T(r, \phi, \theta, t)$$

Kasu berezia: $T = T(x)$ → **Dimentsio bakar eta Geldikorra**

BERO-TRANSFERENTZIA GELDIKORRA VS. IRAGANKORRA

* Kasu berezia: **Parametro kontzentratuen sistemak.**

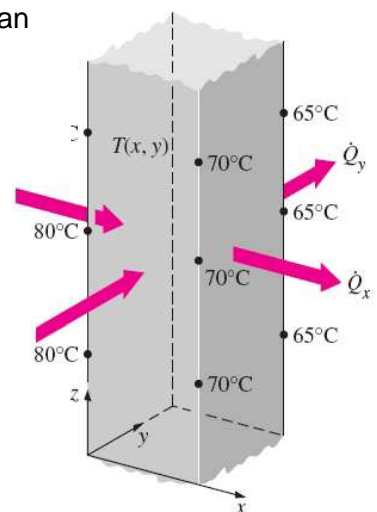
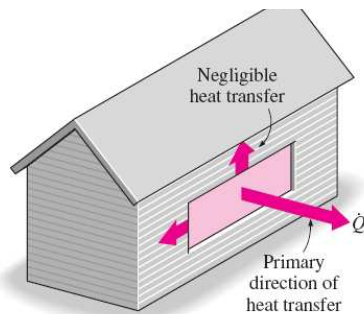

Naturan ematen diren prozesuak iragankorrak badira, **nola aztertzen dira?**

BERO-TRANSFERENTZIA MULTIDIMENSIONALA

Dimentsio bakarreko, bi dimentsioko edo hiru dimentsiokoa izan daiteke.

Temperatura-aldakuntzaren araberakoa izango da.

Zer motako transferentzia gertatzen da...
... ur beroa daraman hodi batean?

eta lapiko baten barnean ura irakiten dagoen arraultz batean?

BERO-TRANSFERENTZIA MULTIDIMENSIONALA

ZER DA EROAPEN PROBLEMA BAT EBAZTEA?

Helburua:

- Punto jakin bateko tenperatura $T = T(x, y, z, t)$ [°C]

- Bero fluxua $\dot{Q}_n = -k \cdot A \cdot \overrightarrow{\text{grad}}(T)$ [W]

2.1 – SARRERA

BERO-TRANSFERENTZIA-MULTIDIMENSIONALA

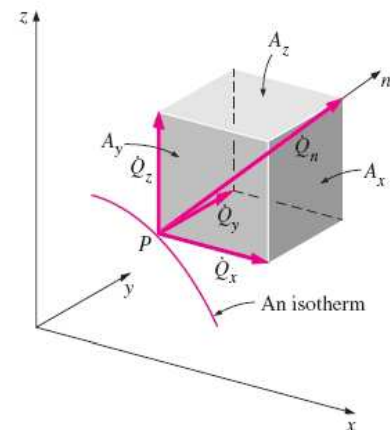
Fourier legearen adierazpen orokorra:

$$\dot{Q}_n = -k \cdot A \cdot \frac{\partial T}{\partial n} = -k \cdot A \cdot \overrightarrow{\text{grad}}(T) \quad [\text{W}]$$

$$\vec{\dot{Q}}_n = \dot{Q}_x \cdot \vec{i} + \dot{Q}_y \cdot \vec{j} + \dot{Q}_z \cdot \vec{k}$$

$$\dot{Q}_x = -k \cdot A_x \cdot \frac{\partial T}{\partial x} \quad \dot{Q}_y = -k \cdot A_y \cdot \frac{\partial T}{\partial y} \quad \dot{Q}_z = -k \cdot A_z \cdot \frac{\partial T}{\partial z}$$

Material isotropoak – anisotropoak

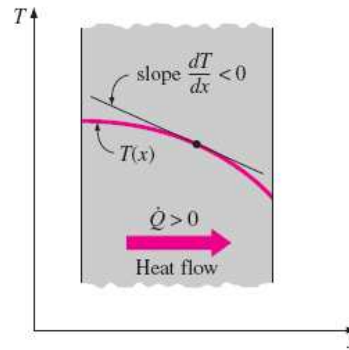
BERO-TRANSFERENTZIA MULTIDIMENTSIONALA

$$\text{FOURIERREN LEGEA } \dot{Q}_{cond} = -k \cdot A \cdot \frac{dT}{dx} \quad (\text{W})$$

Bero-eroapenaren abiadura ingurunean zeharreko temperatura-diferentziarekiko eta bero-transferentziaren norabidearekiko elkarzuta den azalerarekiko proportzionala da, baina norabide horretako distantziarekiko alderantziz proportzionala.

k eroankortasun termikoa da.

$\frac{dT}{dx}$ tenperaturaren gradientea da.

2.1 – SARRERA

BERO-SORRERA

Beste energia mota bat (mekanikoa, elektrikoa, nuklearra, kimikoa) bero energian bihurtzean sortzen da.

Adibidez: Zirkuito elektrikoak, erregai nuklearra, eguzkia, etc.

Fenomeno bolumetrikoa da.

Bero-sorrera abiadura: $\dot{e}_{gen}$ [W/m³] o [Btu/h·ft³]

Orokorrean posizio eta denborarekin aldatzen da: $\dot{E}_{gen} = \int_V \dot{e}_{gen} \cdot dV$

Bero-sorrera konstantea bada: $E_{gen} = \dot{e}_{gen} \cdot V$

Bero-transferentzian norabide nagusi bat dagoenenan erabiltzen da, beste bi norabideak mesprezagarriak izanik.

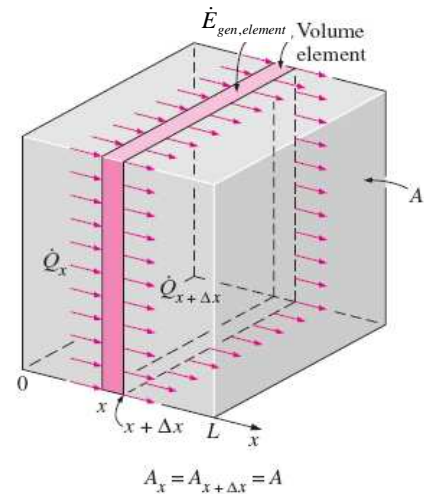
HORMA LAU HANDI BATEKO BERO-EROAPENAREN EKUAZIOA

Energia-balatzea aplikatuz:

$$\dot{Q}_x - \dot{Q}_{x+\Delta x} + \dot{E}_{gen,element} = \frac{\Delta E_{element}}{\Delta t} \quad [W]$$

$$\dot{E}_{gen,element} = \dot{e}_{gen} \cdot V_{element} = \dot{e}_{gen} \cdot A \cdot \Delta x$$

$$\Delta E_{element} = E_{t+\Delta t} - E_t = m \cdot c \cdot (T_{t+\Delta t} - T_t) = \rho \cdot c \cdot A \cdot \Delta x \cdot (T_{t+\Delta t} - T_t)$$

2.2 – DIMENTSIO BAKARREKO BERO-EROAPENAREN EKUAZIOA

HORMA LAU HANDI BATEKO BERO-EROAPENAREN EKUAZIOA

Ordezkatuz, $\Delta t \rightarrow 0$ y $\Delta x \rightarrow 0$ limitea hartuz eta Fourierren legea aplikatuz:

Eroankortasun aldakorra:

$$\frac{\partial}{\partial x} \left(k \frac{\partial T}{\partial x} \right) + \dot{e}_{gen} = \rho \cdot c \frac{\partial T}{\partial t}$$

Eroankortasun konstantea:

Difusibitate termikoa: $\alpha = \frac{k}{\rho \cdot c}$

$$\frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + \frac{\dot{e}_{gen}}{k} = \frac{1}{\alpha} \frac{\partial T}{\partial t}$$

Kasu bereziak:

- Egoera egonkorra $\frac{d^2 T}{dx^2} + \frac{\dot{e}_{gen}}{k} = 0$

- Bero-sorrera gabeko egoera iragankorra $\frac{\partial^2 T}{\partial x^2} = \frac{1}{\alpha} \frac{\partial T}{\partial t}$

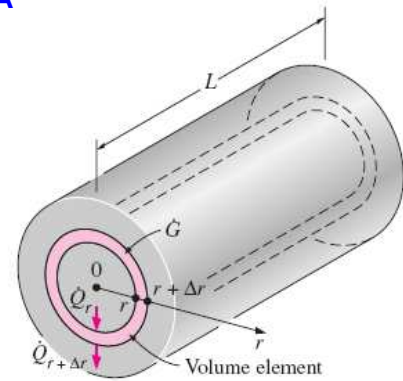
- Bero-sorrera gabeko egoera egonkorra $\frac{d^2 T}{dx^2} = 0$

ZILINDRO LUZE BATEKO BERO-EROAPENAREN EKUAZIOA

Energia-balantzea aplikatuz:

$$\dot{Q}_r - \dot{Q}_{r+\Delta r} + \dot{E}_{gen,element} = \frac{\Delta E_{element}}{\Delta t} \quad [\text{W}]$$

$$\dot{E}_{gen,element} = \dot{e}_{gen} \cdot V_{element} = \dot{e}_{gen} \cdot A \cdot \Delta r$$

$$\Delta E_{element} = E_{t+\Delta t} - E_t = m \cdot c \cdot (T_{t+\Delta t} - T_t) = \rho \cdot c \cdot A \cdot \Delta r \cdot (T_{t+\Delta t} - T_t)$$

Ordezkatuz, $\Delta t \rightarrow 0$ y $\Delta x \rightarrow 0$ limitea hartuz eta Fourierren legea aplikatuz:

Eroankortasun aldakorra:

$$\frac{1}{r} \frac{\partial}{\partial r} \left(r \cdot k \frac{\partial T}{\partial r} \right) + \dot{e}_{gen} = \rho \cdot c \frac{\partial T}{\partial t}$$

ZILINDRO LUZE BATEKO BERO-EROAPENAREN EKUAZIOA

Eroankortasun konstantea

$$\frac{1}{r} \frac{\partial}{\partial r} \left(r \frac{\partial T}{\partial r} \right) + \frac{\dot{e}_{gen}}{k} = \frac{1}{\alpha} \frac{\partial T}{\partial t}$$

Kasu bereziak:

- Egoera egonkorra

$$\frac{1}{r} \frac{d}{dr} \left(r \frac{dT}{dr} \right) + \frac{\dot{e}_{gen}}{k} = 0$$

- Bero-sorrera gabeko egoera iragankorra

$$\frac{1}{r} \frac{\partial}{\partial r} \left(r \frac{\partial T}{\partial r} \right) = \frac{1}{\alpha} \frac{\partial T}{\partial t}$$

- Bero-sorrera gabeko egoera egonkorra

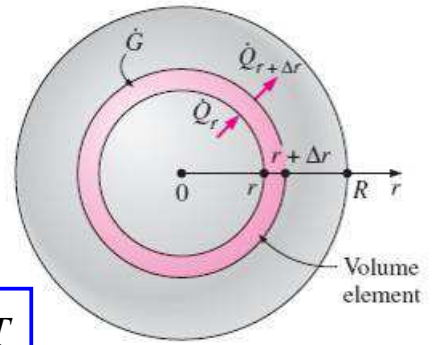
$$\frac{d}{dr} \left(r \frac{dT}{dr} \right) = 0$$

ESFERA BATEKO BERO-EROAPENAREN EKUAZIOA

Beste geometriekiko parekotasuna eginez:

Eroankortasun aldakorra:

$$\frac{1}{r^2} \frac{\partial}{\partial r} \left(r^2 \cdot k \frac{\partial T}{\partial r} \right) + \dot{e}_{gen} = \rho \cdot c \frac{\partial T}{\partial t}$$

Eroankortasun konstantea:

$$\frac{1}{r^2} \frac{\partial}{\partial r} \left(r^2 \frac{\partial T}{\partial r} \right) + \frac{\dot{e}_{gen}}{k} = \frac{1}{\alpha} \frac{\partial T}{\partial t}$$

Kasu bereziak:

- Egoera egonkorra $\frac{1}{r^2} \frac{d}{dr} \left(r^2 \frac{dT}{dr} \right) + \frac{\dot{e}_{gen}}{k} = 0$

- Bero-sorrera gabeko egoera iragankorra $\frac{1}{r^2} \frac{\partial}{\partial r} \left(r^2 \frac{\partial T}{\partial r} \right) = \frac{1}{\alpha} \frac{\partial T}{\partial t}$

- Bero-sorrera gabeko egoera egonkorra $\frac{d}{dr} \left(r^2 \frac{dT}{dr} \right) = 0$

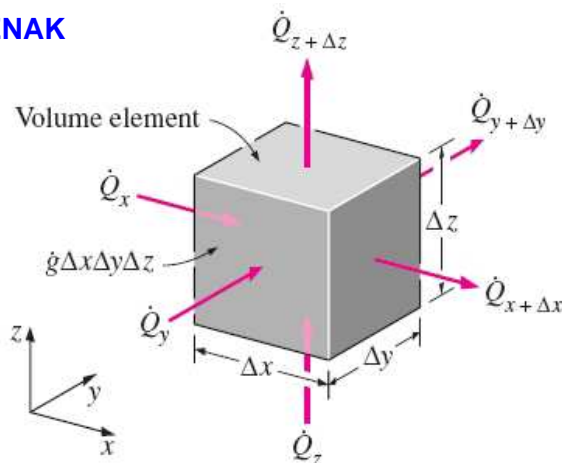
DIMENTSIO BAKARREKO BERO-EROAPENAREN EKUAZIO KONBINATUA

Hiru geometrientzako baliogarria den adierazpen trinkoa da:

$\frac{1}{r^n} \frac{\partial}{\partial r} \left(r^n \frac{\partial T}{\partial r} \right) + \frac{\dot{e}_{gen}}{k} = \frac{1}{\alpha} \frac{\partial T}{\partial t}$	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding-right: 10px;">n = 0</td> <td>Horma laua.</td> </tr> <tr> <td>n = 1</td> <td>Horma zilindrikoa.</td> </tr> <tr> <td>n = 2</td> <td>Horma esferikoa.</td> </tr> </table>	n = 0	Horma laua.	n = 1	Horma zilindrikoa.	n = 2	Horma esferikoa.
n = 0	Horma laua.						
n = 1	Horma zilindrikoa.						
n = 2	Horma esferikoa.						

KOORDENATU ANGELUZUZENAK

$$\dot{Q}_x + \dot{Q}_y + \dot{Q}_z - \dot{Q}_{x+\Delta x} - \dot{Q}_{y+\Delta y} - \dot{Q}_{z+\Delta z} + \dot{E}_{gen,element} = \frac{\Delta E_{element}}{\Delta t} \quad [\text{W}]$$

$$\dot{E}_{gen,element} = \dot{e}_{gen} V_{element} = \dot{e}_{gen} \Delta x \Delta y \Delta z$$

$$\Delta E_{element} = E_{t+\Delta t} - E_t = m \cdot c \cdot (T_{t+\Delta t} - T_t) = \rho \cdot c \cdot \Delta x \Delta y \Delta z (T_{t+\Delta t} - T_t)$$

KOORDENATU ANGELUZUZENAK

$$\frac{\partial}{\partial x} \left(k \frac{\partial T}{\partial x} \right) + \frac{\partial}{\partial y} \left(k \frac{\partial T}{\partial y} \right) + \frac{\partial}{\partial z} \left(k \frac{\partial T}{\partial z} \right) + \dot{e}_{gen} = \rho \cdot c \frac{\partial T}{\partial t}$$

Eroankortasun konstantea:

$$\frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial z^2} + \frac{\dot{e}_{gen}}{k} = \frac{1}{\alpha} \frac{\partial T}{\partial t}$$

Kasu bereziak:

$$\frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial z^2} + \frac{\dot{e}_{gen}}{k} = 0$$

Egoera egonkorra.

$$\frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial z^2} = \frac{1}{\alpha} \frac{\partial T}{\partial t}$$

Bero-sorrera gabeko egoera iragankorra.

$$\frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial z^2} = 0$$

Bero-sorrera gabeko egoera egonkorra.

MUGALDE-BALDINTZAK

Gorputzaren mugaldean adierazpen matematikoa osatzen duten baldintza termikoak dira.

The differential equation:

$$\frac{d^2T}{dx^2} = 0$$

General solution:

$$T(x) = C_1x + C_2$$

Arbitrary constants

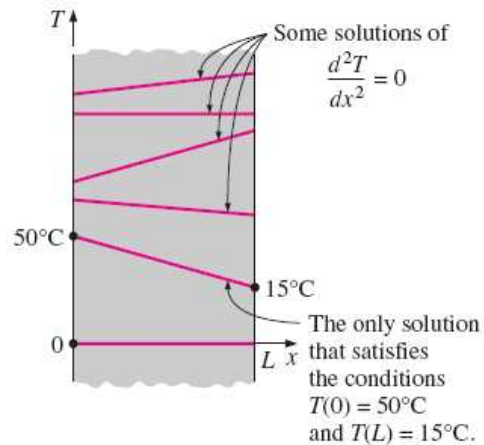
Some specific solutions:

$$T(x) = 2x + 5$$

$$T(x) = -x + 12$$

$$T(x) = -3$$

$$T(x) = 6.2x$$

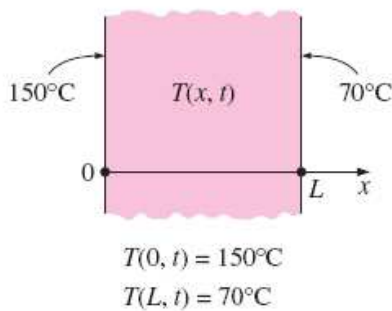
$$\vdots$$

HASIERAKO BALDINTZAK

Aldiune zehatz batean adierazpen matematikoa osatzen duten baldintza termikoak dira. Orokorrean $t = 0$ aldiuneari buruzko informazioa da.

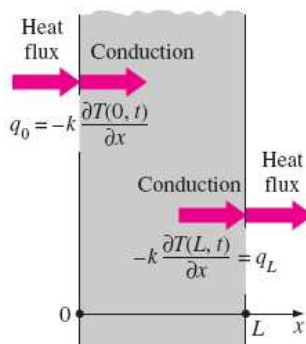
$$T(x, y, z, 0) = f(x, y, z)$$

1- TEMPERATURA ZEHAZTUAREN MUGALDE-BALDINTZA

$$\begin{cases} T(0, t) = T_1 \\ T(L, t) = T_2 \end{cases}$$

2- BERO-FLUXU ZEHAZTUAREN MUGALDE-BALDINTZA

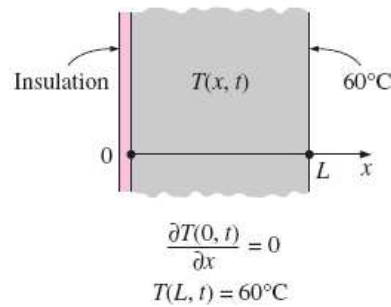
$$\begin{cases} \dot{q} = -k \frac{\partial T(0, t)}{\partial x} & [\text{W/m}^2] \\ \dot{q} = -k \frac{\partial T(L, t)}{\partial x} & [\text{W/m}^2] \end{cases}$$

Bero fluxua x norabide positiboan

2- BERO-FLUXU ZEHAZTUAREN MUGALDE-BALDINTZA

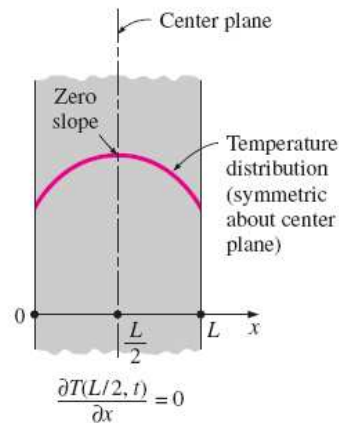
Mugalde isolatua

$$k \frac{\partial T}{\partial x} = 0 \rightarrow \frac{\partial T}{\partial x} = 0$$

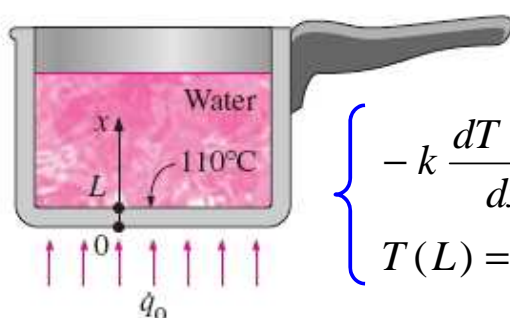
Simetri termikoa

$$\frac{\partial T(L/2, t)}{\partial x} = 0$$

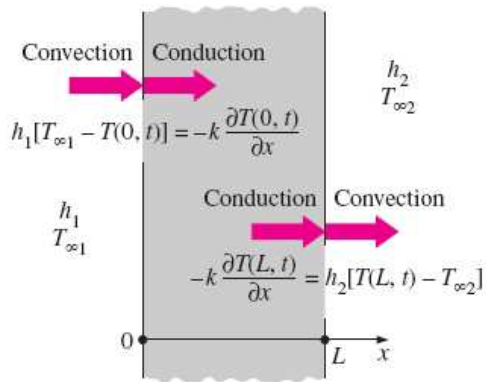
1. ADIBIDEA

Jar dezagun aluminiozko zartagin bat, haragia erregosteko erabiltzen dena, su elektrikoan. Zartagin-ipurdia $L = 0,3$ cm lodi da, eta $D = 20$ cm-ko diametroa du. Berogailu elektrikoak 800 W kontsumitzen du bete-betean ari denean haragia erregosten, eta berotze-elementuak sortzen duen beroaren ehuneko 90 transferitzen dio zartaginari. Operazio geldikorrean neurtu da zartaginaren barne-gainazalaren temperatura 110°C dela. Adierazi zartagin-ipurdiaren mugalde-baldintzak haragia erregosten ari denean.

$$\left\{ \begin{array}{l} -k \frac{dT(0)}{dx} = \dot{q}_0 = \frac{0,720 \text{ kW}}{\pi(0,1 \text{ m})^2} = 22,9 \text{ kW/m}^2 \\ T(L) = 110^\circ\text{C} \end{array} \right.$$

3- KONBEKZIOAREN MUGALDE-BALDINTZA

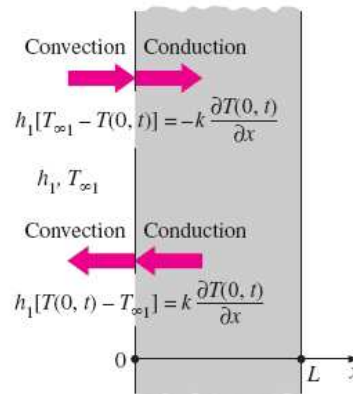
$$\left\{ \begin{aligned} -k \frac{\partial T(0, t)}{\partial x} &= h_1 [T_{\infty,1} - T(0, t)] \\ -k \frac{\partial T(L, t)}{\partial x} &= h_2 [T(L, t) - T_{\infty,2}] \end{aligned} \right.$$

Iruzkinek:

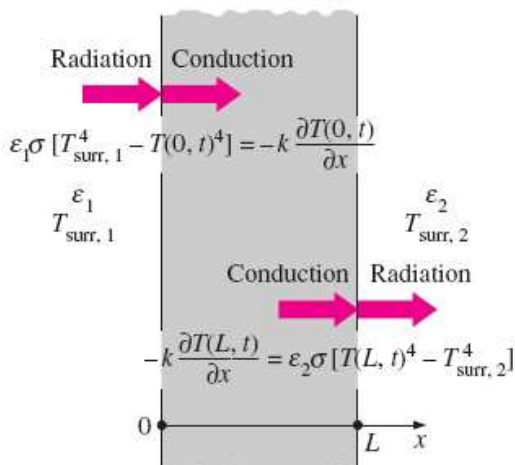
Zeinuak

Gainazaleko balantzearen esanahi fisikoa

Gainazaleko tenperatura ezezagunak

4- ERRADIAZIOAREN MUGALDE-BADINTZA

$$\left\{ \begin{aligned} -k \frac{\partial T(0, t)}{\partial x} &= \epsilon_1 \sigma [T_{surr,1}^4 - T(0, t)^4] \\ -k \frac{\partial T(L, t)}{\partial x} &= \epsilon_2 \sigma [T(L, t)^4 - T_{surr,2}^4] \end{aligned} \right.$$

Stefan-Boltzmannen

$$\sigma = 5,67 \cdot 10^{-8} \text{ [W/m}^2 \cdot \text{K}^4]$$

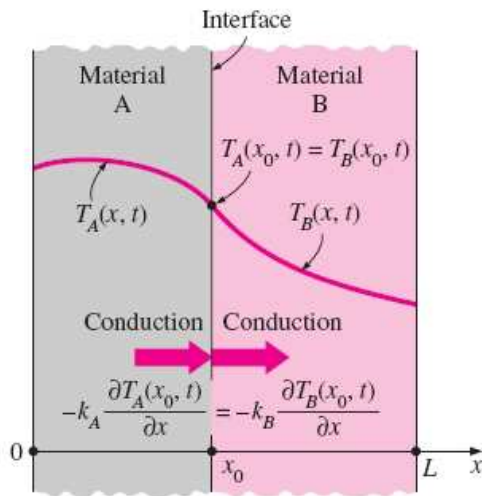
konstantea

Iruzkinek:

- Tenperaturak

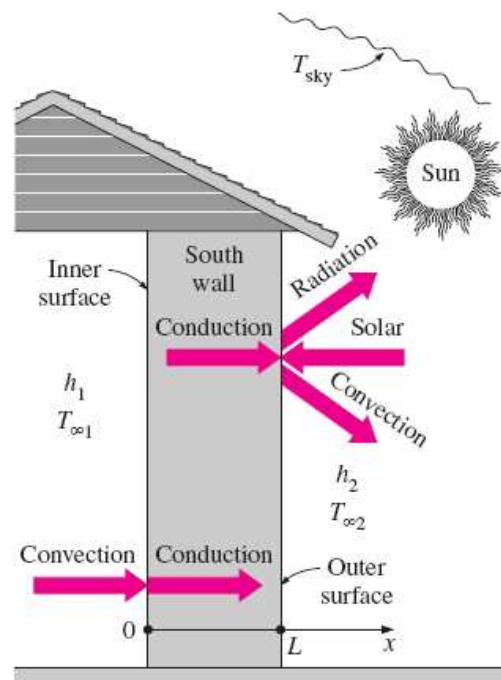
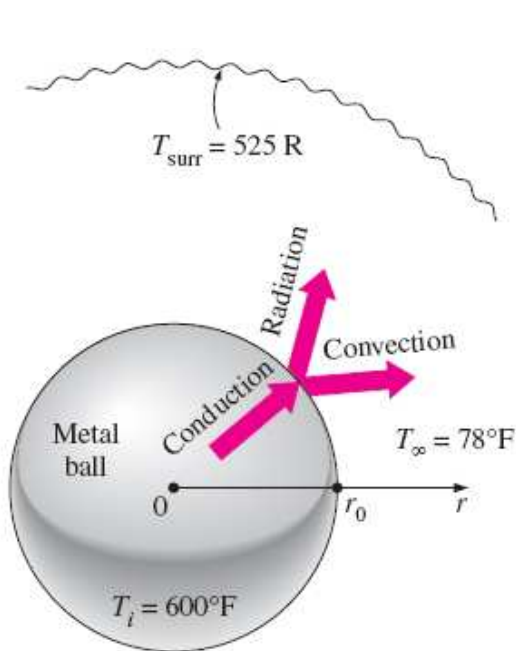
- Linealtasuna

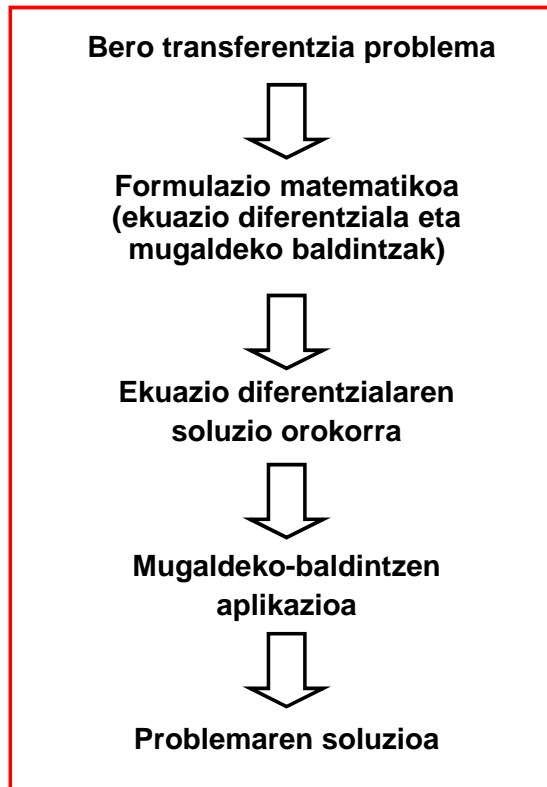
5- FASEARTEKO MUGALDE BALDINTZAK

$$\left\{ \begin{aligned} T_A(x_0, t) &= T_B(x_0, t) \\ -k_A \frac{\partial T_A(x_0, t)}{\partial x} &= -k_B \frac{\partial T_B(x_0, t)}{\partial x} \end{aligned} \right.$$

6- MUGALDE-BALDINTZA OROKORRAK

$$\frac{\partial^2 T}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial y^2} + \frac{\partial^2 T}{\partial z^2} + \frac{\dot{e}_{gen}}{k} = \frac{1}{\alpha} \frac{\partial T}{\partial t}$$

$$T = T(x, y, z, t) \quad [^{\circ}\text{C}]$$

$$\dot{Q}_n = -k \cdot A \cdot \left| \overrightarrow{\text{grad}}(T) \right| \quad [\text{W}]$$

2.6 – IRAKATSIKO EZ DIREN ATALAK

- 2.3ko azpiatala: KOORDENATU ZILINDRIKOAK
- 2.3ko azpiatala : KOORDENATU ESFERIKOAK
- 2.6 atala: BERO-SORRERA SOLIDOETAN
- 2.7 atala: EROANKORTASUN TERMIKO ALDAKORRA $k(T)$.